នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ត.ក

ភាគីដាក់ឯកសារ៖ លោក **ខៀវ សំផន**

ដាក់ជូន៖ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

ភាសាដើម៖ **បារាំង**

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖ ថ្ងៃទី១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 10-Jul-2019, 12:05
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖ **សាធារណៈ**:

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖ សាធារណៈ/Public

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់៖

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្ដោះអាសន្ន៖

ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកផ្នែកសំណុំរឿង និងឯកសារ៖

ហត្ថលេខា៖

សំណើរបស់មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន សុំបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រនៃសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខ

ដាក់ដោយ៖

មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន

មេធាវី គង់ សំអុន

មេធាវី Anta GUISSÉ

ដាក់ជូន៖

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល៖

ចៅក្រម គង់ ស្រីម

ចៅក្រម Chandra Nihal JAYASINGHE

ចៅក្រម សោម សិរីវឌ្ឍ

ចៅក្រម Florence Ndepele Mwachande MUMBA

ជំនួយការ៖

លោកស្រី សេង សុជាតា

កញ្ញា Marie CAPOTORTO

កញ្ញា Cécile ROUBEIX

កញ្ញា Dounia HATTABI

លោក Stéphane NICOLAÏ

ចៅក្រម ម៉ុង មុន្នីចរិយា

ចៅក្រម Phillip RAPOZA

ចៅក្រម យ៉ា ណារិន

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖

លោកស្រី ជា លាង

លោក Nicholas KOUMJIAN

មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

មេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា

គោរពជូនអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

១. នៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ("អង្គជំនុំជម្រះ") បានប្រកាសនៅក្នុងសវនាការជាសាធារណៈថា លោក ខៀវ សំផន ជាប់ពិរុទ្ធពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ (លើជនជាតិវៀតណាម) បទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ និងបទរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ហើយបានផ្តន្ទាទោសលោក ខៀវ សំផន ឲ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត[1]។ អង្គជំនុំជម្រះបានបញ្ជាក់ថា នឹងជូនដំណឹងអំពីសំអាងហេតុពេញលេញនៃសាលក្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ "ក្នុងពេលសមស្រប"[2]។

២. នៅថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ("មេធាវីការពារក្តី") បានធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រម ហើយបានស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ("តុលាការកំពូល") ឲ្យធ្វើមោឃភាពសាលក្រម ដោយមូលហេតុវិការៈទម្រង់ និងគ្មានសំអាងហេតុ[3]។ នៅថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៩ តុលាការកំពូលបានសម្រេចមិនទទួលយកបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ[4]។

៣. នៅថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្តីបានស្នើសុំធ្វើមោឃភាពសេចក្តីសម្រេចនេះ ដោយហេតុថា ក្រុមប្រឹក្សាចៅក្រម ដែលបានចេញសេចក្តីសម្រេចនៅពេលនោះ មានសមាសភាពមិនត្រឹមត្រូវតាមកំណត់ច្បាប់[5]។ អស់រយៈពេលជាងបីខែក្រោយមក គឺនៅថ្ងៃទី០៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ ទើបតុលាការកំពូលបានជូនដំណឹងអំពីសំណើនេះ[6]។

---

[1] ប្រតិចារឹកសវនាការ ("ប្រតិចារឹក") ថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ E1/529.1 ទំព័រ ៣៨-៤២ ចន្លោះពីម៉ោង ១១:២៨ ដល់ម៉ោង ១១:៣៨។

[2] ប្រតិចារឹក ថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ E1/529.1 ទំព័រ ៣ ប្រហែលម៉ោង ៩:៣៦។

[3] បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់លោក ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសាលក្រម ប្រកាសនៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ E463/1។

[4] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់ ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងការប្រកាសសេចក្តីសង្ខេបនៃសាលក្រមដែលបានធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ E463/1/3។ នៅថ្ងៃទី១៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្តីបានស្នើសុំឲ្យបកប្រែសេចក្តីសម្រេចជាភាសាបារាំង ដែលត្រូវបានជូនដំណឹងនៅថ្ងៃទី២៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៩។

[5] សំណើរបស់លោក ខៀវ សំផន សុំធ្វើមោឃភាពសេចក្តីសម្រេច E463/1/3 ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹង សាលក្រមប្រកាសថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ E463/1/4។

[6] សំណើនេះត្រូវបានដាក់នៅថ្ងៃទី២០ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ វេលាម៉ោង ១១ និង ៥២ នាទី ប៉ុន្តែ ទើបតែត្រូវបានជូនដំណឹង នៅថ្ងៃទី

៤. នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៩ ភាគីបានទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីសំអាងហេតុពេញលេញនៃសាលក្រមលើសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ កម្រាស់ ៤.១០១ ទំព័រ ជាភាសាខ្មែរ ២.៨២៨ ទំព័រ ជាភាសាបារាំង ២.៣៨៧ ទំព័រ ជាភាសាអង់គ្លេស (រួមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ) និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រចំនួន ១៤.៤៤៦ ("សាលក្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ")[7]។

៥. នៅថ្ងៃទី០៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្តីបានស្នើសុំរយៈពេល ៨ ខែ និងកម្រាស់ ១០០ ទំព័រ សម្រាប់ការដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ជាពីរភាសា ចំណែកឯមេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា បានស្នើសុំរយៈពេល ៦ ខែ និងកម្រាស់ ១០០ ទំព័រ សម្រាប់ការដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ[8]។ នៅថ្ងៃទី២៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ តុលាការកំពូលបានផ្តល់ជូនភាគីទាំងអស់នូវរយៈពេល ៣ ខែ និងកម្រាស់ ៦០ ទំព័រ[9]។

៦. នៅថ្ងៃទី០៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្តីបានស្នើសុំឱ្យពិនិត្យឡើងវិញលើសេចក្តីសម្រេចនេះ ដោយហេតុថា សេចក្តីសម្រេចនេះមានកំហុសឆ្គង និងមានឥទ្ធិពលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់សិទ្ធិរបស់លោក ខៀវ សំផន ក្នុងការទទួលបានពេលវេលា និងសម្ភារៈរូបវ័ន្តគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់រៀបចំការពារខ្លួន ព្រមទាំងប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់សមភាពនៃមធ្យោបាយតទល់ក្តី[10]។ ជាងមួយខែក្រោយមក គឺនៅថ្ងៃទី០៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ តុលាការកំពូលបានបដិសេធសំណើនេះ[11]។

---

០៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ វេលាម៉ោង ១០ និង ២៨ នាទី។

[7] សាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៨ ឯកសារ **E465** ("សាលក្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ)។

[8] សំណើរបស់លោក ខៀវ សំផន សុំពន្យារពេល និងបន្ថែមចំនួនទំព័រនៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F39/1.1** ("សំណើ **F39/1.1**"), សំណើបន្ទាន់លើកទីមួយរបស់ នួន ជា សុំចំនួនទំព័រ និងពេលវេលាបន្ថែមសម្រាប់ការដាក់ជូនសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខជំទាស់ទៅនឹងសាលក្រមរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F40/1.1**។

[9] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ នួន ជា និង ខៀវ សំផន សុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រ សម្រាប់ដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F43**។

[10] សំណើរបស់លោក ខៀវ សំផន សុំឱ្យពិនិត្យឡើងវិញលើសេចក្តីសម្រេចស្តីពីការសុំបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រសម្រាប់ដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី០៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F44** ("សំណើ **F44**")។

[11] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់ ខៀវ សំផន សុំឱ្យពិចារណាឡើងវិញនូវសេចក្តីសម្រេចអំពីការស្នើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រ លើសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី០៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F44/1** ("សេចក្តីសម្រេច **F44/1**")។

៧. នៅថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ សហព្រះរាជអាជ្ញាបានដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ដោយបានលើកឡើងនូវកំហុសតែមួយគត់របស់អង្គជំនុំជម្រះ[12]។

៨. នៅថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ មេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា បានដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ដោយបានប្រកាសអំពីមូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខចំនួន ៣៥១[13]។

៩. នៅថ្ងៃដដែលនោះ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ហើយក្នុងលក្ខខណ្ឌមិនសមស្របនឹងការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌ និងហួសពីលទ្ធភាពមនុស្ស មេធាវីការពារក្តីបានរកឃើញកំហុសរបស់អង្គជំនុំជម្រះយ៉ាងហោចណាស់ចំនួន ១.៨២៤ និងសេចក្តីសម្រេចចំនួន ៣៥៥ ដែលត្រូវប្តឹងសាទុក្ខ ក្នុងពេលដំណាលគ្នានឹងសាលក្រមលើអង្គសេចក្តី[14]។

១០. តាមរយៈសំណើនេះ មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រនៃសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ (ផ្នែកទី I)។ មេធាវីការពារក្តីក៏ស្នើសុំបន្ថែមពេលវេលា សម្រាប់ការដាក់ចម្លើយតបទៅនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា (ផ្នែកទី II)។ មេធាវីការពារក្តីក៏ស្នើសុំផងដែរឱ្យតុលាការកំពូលគ្រោងបើកកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការ ជាសាធារណៈ (ផ្នែកទី III)។

I. <u>ការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ</u>

១. <u>ច្បាប់ជាធរមាន</u>

---

[12] សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា អំពីបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **E465/2/1**។

[13] សេចក្តីជូនដំណឹងរបស់ នួន ជា អំពីបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **E465/3/1**។

[14] សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ លោក ខៀវ សំផន (សំណុំរឿង ០០២/០២) ចុះថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **E465/4/1**។

១១. វិធាន ១០៧(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចែងថា ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខត្រូវដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ ក្នុងរយៈពេល ៦០ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីកាលបរិច្ឆេទនៃការជូនដំណឹងអំពីការប្តឹងសាទុក្ខ។ មាត្រា ៥.២ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារ នៅ អ.វ.ត.ក (“សេចក្តីណែនាំអនុវត្ត”) ចែងថា ឯកសារដាក់នៅតុលាការកំពូលនៃ អ.វ.ត.ក “មិនត្រូវលើសពី ៣០ ទំព័រ ជាភាសាអង់គ្លេស ឬបារាំង ឬ ៦០ ទំព័រ ជាភាសាខ្មែរ”។

១២. យោងតាមវិធាន ៣៩(២) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង “ចៅក្រមអាចកំណត់ពេលវេលា សម្រាប់ដាក់សារណា សេចក្តីសន្និដ្ឋានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងឯកសារពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសំណើសុំណាមួយ ឬបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ឬបណ្តឹងសាទុក្ខ ដោយគិតពិចារណាដល់កាលៈទេសៈនៃរឿងក្តីនោះ”។ យោងតាមវិធាន ៣៩(៤) “តាមរយៈពាក្យសុំរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធ ឬតាមគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ខ្លួន [...] អង្គជំនុំជម្រះអាច៖ ក- ពន្យារពេលវេលាកំណត់ ដែលខ្លួនបានកំណត់ ខ- ទទួលស្គាល់ថាមានសុពលភាពចំពោះកិច្ចទាំងឡាយណាដែលបានធ្វើក្រោយពីពេលកំណត់ដែលមានចែងក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងនេះ ត្រូវបានផុតរលត់ ប្រសិនបើខ្លួនយល់ឃើញថាត្រឹមត្រូវសមហេតុផល”។ មាត្រា ៥.៤ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្តបញ្ជាក់ថា “អង្គជំនុំជម្រះដែលពាក់ព័ន្ធ អាចបង្កើនចំនួនសន្លឹករបស់ឯកសារ នៅក្នុងកាលៈទេសៈពិសេស” តាមការស្នើសុំរបស់ភាគីណាមួយ។

២. ភាពចាំបាច់ក្នុងការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ

១៣. រយៈពេល ៦០ ថ្ងៃ និងចំនួនកំណត់ ៣០ ទំព័រ ដែលចែងដោយវិធានផ្ទៃក្នុង និងសេចក្តីណែនាំអនុវត្តមិនសមស្រប និងមិនគ្រប់គ្រាន់ទាល់តែសោះ នៅក្នុងរឿងក្តីនេះ។ ការកម្រិតនេះមិនអាចឲ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់ “សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ ដោយបញ្ជាក់ពីទឡ្ហីករណ៍ និងឯកសារសំអាងផ្លូវច្បាប់ដែលគាំទ្រមូលដ្ឋាននីមួយៗ” ក្នុងសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ តាមការកំណត់របស់វិធាន ១០៥(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង បានទេ។

១៤. ករណីនេះធ្លាប់បានកើតឡើងម្តងរួចមកហើយ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ពេលមេធាវីការពារក្តីប្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសាលក្រមដែលមានកម្រាស់ ១.១០៦ ទំព័រ ជាភាសាខ្មែរ ៨៥៤ ជាភាសាបារាំង និង ៦៩៥ ជាភាសាអង់គ្លេស (រួមទាំងឧបសម្ព័ន្ធ)។ នៅពេលនោះ តុលាការកំពូលបានអនុញ្ញាតឲ្យមេធាវីការពារក្តីទាំងពីរក្រុមដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ កម្រាស់ ២១០ ទំព័រ ក្នុងរយៈពេល ៣ ខែ

តែមួយភាសាជាមុនសិន ក្រោយការដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ[15]។ តុលាការកំពូលបានពិចារណាលើ "ទំហំ និងភាពស្មុគស្មាញនៃសំណុំរឿង និងសាលក្រម" និងការដែលសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខអាចបង្ហាញឲ្យឃើញថា បណ្តឹងសាទុក្ខនឹងមាន "លក្ខណៈទូលំទូលាយ" ដែលតម្រូវឲ្យម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខមាន "ពេលវេលា និងចំនួនទំព័រគ្រប់គ្រាន់" សម្រាប់ "ការលើកឡើងប្រកបដោយអត្ថន័យ"[16]។ តុលាការកំពូលក៏បានរម្លឹកផងដែរថា ការបន្ថែមពេលវេលា និងការបង្កើនចំនួនទំព័រ ត្រូវសមាមាត្រទៅនឹងទំហំនៃបណ្តឹងសាទុក្ខ[17] ព្រមទាំងបានរម្លឹកអំពីភាពខុសគ្នារវាងនីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក និងនីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខនៅចំពោះមុខតុលាការអន្តរជាតិផ្សេងទៀត[18]។

១៥. សំណុំរឿង ០០២/០២ និងសាលក្រមជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ មានទំហំធំ និងភាពស្មុគស្មាញខ្លាំងលើសសំណុំរឿង ០០២/០១។ តាមភាពសមហេតុផល សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់លោក ខៀវ សំផន លើសំណុំរឿង ០០២/០២ បង្ហាញឲ្យឃើញបណ្តឹងសាទុក្ខមួយដែលមានទំហំធំជាងសំណុំរឿង ០០២/០១។

១៦. មេធាវីការពារក្តីបានបង្ហាញយ៉ាងវែង និងច្បាស់ អំពីលក្ខណៈពិសេសនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ នៅក្នុងសារណាមុនៗរបស់ខ្លួន។ ដើម្បីកុំឲ្យមានភាពច្រំដែល មេធាវីការពារក្តីសូមយោងទៅឯកសារទាំងនោះ[19]។ មេធាវីការពារក្តីគ្រាន់តែសូមរម្លឹកនៅទីនេះថា សាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០២ មានកម្រាស់លើសសំណុំរឿង ០០២/០១ ដល់ទៅ ៣,៥ ដង មានកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលើសសំណុំរឿង ០០២/០១ ដល់ទៅ ៤,៤ ដង មានសំណុំអង្គហេតុដែលត្រូវពិនិត្យលើសសំណុំរឿង ០០២/០១ ជិត ៤ ដង មានការផ្តន្ទាទោសលោក ខៀវ សំផន លើសសំណុំរឿង ០០២/០១ ដល់ទៅ ៦ ដង

---

[15] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើសុំពន្យាររយៈពេល និងបន្ថែមចំនួនទំព័រ សម្រាប់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ និងសារណាតប ចុះថ្ងៃទី៣១ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ **F9** ("សេចក្តីសម្រេច **F9**")។

[16] សេចក្តីសម្រេច **F9** កថាខណ្ឌ ១៣។

[17] សេចក្តីសម្រេច **F9** កថាខណ្ឌ ១៤។

[18] សេចក្តីសម្រេច **F9** កថាខណ្ឌ ១៦ និងកថាខណ្ឌ ១៨។

[19] សំណើ **F39/1.1** កថាខណ្ឌ ១៧ ដល់កថាខណ្ឌ ២៣, ការឆ្លើយតប និងចម្លើយតបរបស់លោក ខៀវ សំផន ទៅនឹងសហព្រះរាជអាជ្ញា ស្តីពីការបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ នៃសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **F41/1** កថាខណ្ឌ ១១ និងកថាខណ្ឌ ១៣។

ហើយបញ្ហាគតិយុត្តិមិនត្រឹមតែមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញខ្លាំងនោះទេ ថែមទាំងប្លែកខុសគេទៀតផង (ធៀបនឹងសំណុំរឿង ០០២/០១ ក៏ដូចជាធៀបនឹងតុលាការអន្តរជាតិផ្សេងទៀត)។

១៧. មេធាវីការពារក្តីសូមរម្លឹកថែមទៀតថា ខុសពីសំណុំរឿង ០០២/០១ ភ័ស្តុតាងថ្មីៗជាច្រើនត្រូវបានទទួលយក ក្នុងពេលជំនុំជម្រះក្តីសំណុំរឿង ០០២/០២ (រហូតដល់ចប់សវនាការលើអង្គសេចក្តី) ហើយទោះបីជាធ្លាប់ទទួលបានមធ្យោបាយបន្ថែមក្នុងពេលជំនុំជម្រះក្តីក៏ដោយ ក៏ឥឡូវនេះ មេធាវីការពារក្តីមិនទទួលបានអ្វីទាំងអស់ ទោះបីជាខ្លួនបានដាក់សំណើជាមុនទៅកាន់ការិយាល័យរដ្ឋបាល ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់លើរយៈពេលប្តឹងសាទុក្ខក៏ដោយ[20]។

១៨. សូមបន្ថែមថា មេធាវីការពារក្តីខ្វះពេលវេលាខ្លាំងបំផុត ក្នុងការរៀបចំសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខលើសំណុំរឿង ០០២/០២។ ជាពិសេស មេធាវីការពារក្តីមិនអាចផ្ទៀងផ្ទាត់តាមការគួរនូវប្រភពអង្គច្បាប់ និងអង្គហេតុ ដែលអង្គជំនុំជម្រះយកមកធ្វើជាមូលដ្ឋានគាំទ្រដល់សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់ខ្លួនបានឡើយ។ ផ្ទុយទៅវិញ សិទ្ធិប្តឹងសាទុក្ខរបស់ជនដែលជាប់ពិរុទ្ធពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ ដែលធានាដោយមាត្រា ១៤.៥ នៃកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ គឺសិទ្ធិ “សុំឲ្យពិនិត្យលើការប្រកាសពិរុទ្ធភាព និងការផ្តន្ទាទោសឡើងវិញ ដោយផ្ទៀងផ្ទាត់ថាតើមានភ័ស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ដែរឬទេ និងដោយផ្អែកលើបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ជាធរមាន”[21]។ មេធាវីការពារក្តីត្រូវតែអាចធានាបានថា ខ្លួនមិនខ្វះមូលដ្ឋានបណ្តឹងសាទុក្ខ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត មេធាវីការពារក្តីមិនអាចរៀបចំកំហុសដែលបានស្រង់ឡើង ក្នុងឯកសារមួយដែលអាចធ្វើជាប្លង់ សម្រាប់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួនបានឡើយ ហើយត្រូវបង្ខំចិត្តបញ្ជាក់អំពីកំហុសទាំងនេះ ដោយសង្ខេប។ ក៏ប៉ុន្តែកំហុសដែលបានរកឃើញ នៅក្នុងសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ ទាមទារយ៉ាងហោចណាស់ឲ្យមានច្រើនកថាខណ្ឌ និងជារឿយៗ ច្រើនទំព័រ ដើម្បីពង្រីកន័យសេចក្តីឲ្យបានក្បោះក្បាយក្នុងសារណា។ លើសពីនេះទៀត មេធាវីការពារក្តីត្រូវដាក់បញ្ចូលបណ្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចបន្ទាន់បង្ខំផងដែរ។

---

[20] សំណើ **F39/1.1** កថាខណ្ឌ ២៨ ដល់កថាខណ្ឌ ៣៥។

[21] រឿងក្តី *Bandajevsky ទល់នឹងប្រទេសបេឡារុស* ឯកសារលេខ ១១០០/២០០២ ការកត់សម្គាល់របស់គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្ស នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៦ កថាខណ្ឌ ១០.១៣។

១៩. ដើម្បីបំពេញការងារចាំបាច់ ដែលខ្លួនមិនអាចធ្វើបាន ក្នុងពេលរៀបចំសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ និងដើម្បីបង្ហាញសំអាងហេតុជាច្រើន មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខកម្រាស់ **៩៥០ ទំព័រ** ជាភាសាបារាំង ក្នុងរយៈពេល **១០,៥ ខែ** គិតចាប់ពីពេលដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ និងដាក់សំណៅបកប្រែជាភាសាខ្មែរតាមក្រោយឲ្យបានឆាប់បំផុត។ ដូចក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ដែរ មេធាវីការពារក្តីត្រូវអាចដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ **តែមួយភាសាជាមុនសិន**។ ខុសពីភាគីផ្សេងទៀត មេធាវីការពារក្តីពុំមានធនធានបកប្រែផ្ទៃក្នុងទេ។ មុខតំណែងអ្នកបកប្រែបារាំង/ខ្មែរ នៅក្នុងអង្គភាពគាំពារការការពារក្តី ត្រូវបានលុបចោល នៅចុងឆ្នាំ២០១៨ ហើយធនធានរបស់អង្គភាពបកប្រែភាសាថយចុះជាងមុនយ៉ាងខ្លាំង។ លើសពីនេះទៅទៀត មេធាវីការពារក្តីសូមសង្កត់ធ្ងន់ថា វាជារឿងខាតពេលច្រើន សម្រាប់មេធាវីការពារក្តី និងអង្គភាពបកប្រែភាសា ក្នុងការបកប្រែជាបណ្តើរៗនូវឯកសារមួយដែលមានការកែប្រែជាប្រចាំ[22]។

២០. សំណើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ មានភាពសមហេតុសមផល**បំផុត** ពីព្រោះនេះគឺជា**លក្ខខណ្ឌអប្បបរមាចាំបាច់**ដែលមេធាវីការពារក្តីត្រូវទទួលបាន ដោយពិចារណាទៅលើទំហំនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ ធៀបនឹងសំណុំរឿង ០០២/០១ ដូចបានរម្លឹកខាងលើ[23]។ ប្រសិនបើពុំមានពេលវេលា និងមធ្យោបាយអប្បបរមាចាំបាច់នេះទេ បណ្តឹងសាទុក្ខរបស់លោក ខៀវ សំផន មិនអាចត្រូវបានលើកឡើងឲ្យបានត្រឹមត្រូវនោះទេ។

៣. <u>"ភាពឆាប់រហ័ស" នៃនីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខលើសំណុំរឿង ០០២/០២ និងសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខពិតប្រាកដ និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព</u>

២១. មេធាវីការពារក្តីបានកត់សម្គាល់យ៉ាងច្បាស់ថា ទន្ទឹមនឹងការបដិសេធសំណើសុំឲ្យពិនិត្យឡើងវិញ តុលាការកំពូលបានប្រកាសថា "ការរៀបចំសេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ គឺជានីតិវិធីមួយក្នុងគោលបំណងកម្រិតអំពីពេលវេលា និងខ្លឹមសារ បើធៀបនឹងការរៀបចំ និងការដាក់សារណានៃប

[22] សំណើ **F39/1.1** កថាខណ្ឌ ២៥។ លើសពីនេះទៀត ផ្ទុយពីការប្រកាសរបស់តុលាការកំពូល ពុំមានការអនុវត្តណាមួយ នៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក ដែលថា ឯកសារធំៗត្រូវបានបញ្ជូនទៅបកប្រែជាបណ្តើរៗនោះទេ។ តាមពិត ឯកសារទាំងនេះត្រូវបានដាក់សិន រួចទើបបកប្រែ។ សូមមើលសំណើ **F44** កថាខណ្ឌ ៧ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ១៥ ដល់លេខ ១៧។

[23] សូមមើលខាងលើ កថាខណ្ឌ ១៤ ដល់កថាខណ្ឌ ១៧។

ណ្ដឹងសាទុក្ខដែលមានសំអាងហេតុពេញលេញ”[24]។ តុលាការកំពូលបានបន្ថែមទៀតថា ពុំមានការហាមឃាត់ដាច់ខាតណាមួយលើការកែប្រែមូលដ្ឋានបណ្ដឹងសាទុក្ខ ក្រោយពីការដាក់សេចក្ដីជូនដំណឹងអំពីបណ្ដឹងសាទុក្ខឡើយ[25]។ តុលាការកំពូលក៏បានចង្អុលបង្ហាញផងដែរថា សេចក្ដីសម្រេចដំបូងរបស់ខ្លួនលើសំណើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ ត្រូវបានចេញ “ដោយពុំបានប៉ះពាល់ដល់សំណើនាពេលអនាគតដែលសុំបន្ថែមពេលវេលា ឬចំនួនទំព័រលើសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខឡើយ”[26]។

២២. ទោះជាយ៉ាងនេះក្ដី ខណៈមិនរំពឹងថាមានលក្ខខណ្ឌរឹតត្បិតដល់សិទ្ធិរបស់មេធាវីការពារក្ដីដល់ថ្នាក់នេះ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃបណ្ដឹងសាទុក្ខ មេធាវីការពារក្ដីព្រួយបារម្ភថា តុលាការកំពូលមិនអនុញ្ញាតឲ្យខ្លួនធ្វើការងារឲ្យបានត្រឹមត្រូវ សូម្បីតែនៅក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំសារណាបណ្ដឹងសាទុក្ខ។

២៣. ជាក់ស្ដែង យោងតាមសេចក្ដីសម្រេចថ្មីៗចុងក្រោយនេះរបស់តុលាការកំពូល មេធាវីការពារក្ដីមានអារម្មណ៍ប្រាកដក្នុងចិត្តថា តុលាការកំពូលនឹងមិនខ្វល់អំពីតម្រូវការចាំបាច់ និងសិទ្ធិរបស់មេធាវីការពារក្ដីឡើយ គឺគិតតែពីផ្ដល់អាទិភាពដល់ “ភាពចាំបាច់ក្នុងការធានាឲ្យបាននូវកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី*ឆាប់រហ័ស* ស្របតាមក្របខ័ណ្ឌច្បាប់របស់ អ.វ.ត.ក និងបទដ្ឋានអន្តរជាតិ”[27]។

២៤. ប៉ុន្តែ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់របស់ អ.វ.ត.ក និងបទដ្ឋានអន្តរជាតិ ពុំមានចែងអំពី “ភាពឆាប់រហ័ស” នៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនោះទេ។ ច្បាប់ស្ដីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ចែងថា អង្គជំនុំជម្រះ “ត្រូវប្រព្រឹត្តទៅឲ្យបានត្រឹមត្រូវ និងឆាប់រហ័ស (...) ដោយមានការគោរពយ៉ាងពេញលេញនូវសិទ្ធិរបស់ជនត្រូវចោទ” ហើយត្រូវអនុវត្តយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនឲ្យស្របតាមកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្ដីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ[28]។ កតិកាសញ្ញានេះធានាដល់ជនជាប់ចោទនូវសិទ្ធិក្នុងការទទួលបានការជំនុំ

---

[24] សេចក្ដីសម្រេច F44/1 ទំព័រ ៤-៥។

[25] សេចក្ដីសម្រេច F44/1 ទំព័រ ៥។

[26] សេចក្ដីសម្រេច F44/1 ទំព័រ ៥។

[27] សេចក្ដីសម្រេច F44/1 ទំព័រ ៤ (យើងខ្ញុំជាអ្នកដាក់អក្សរទ្រេត)។

[28] មាត្រា ៣៣ ថ្មី (វាក្យខណ្ឌ ១ និងវាក្យខណ្ឌ ២) និងមាត្រា ៣៧ ថ្មី នៃច្បាប់ស្ដីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក។ សូមមើលផងដែរ វិធាន ២១(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

ជម្រះ "ដោយឥតពន្យារពេលយូរហួស"[29] នៅពីក្រោមសិទ្ធិក្នុងការទទួលបានពេលវេលា និងសម្ភារៈរូបវន្តគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់រៀបចំការពារខ្លួន[30]។

២៥. ដូច្នេះ ទោះជាក្នុងករណីណាក៏ដោយ ការព្រួយបារម្ភពាក់ព័ន្ធនឹង "ភាពឆាប់រហ័ស" នៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី មិនត្រូវដកហូតពីជនជាប់ចោទនូវសិទ្ធិ ដូចបានធានាដោយបទដ្ឋានអន្តរជាតិ និងក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់របស់ អ.វ.ត.ក ឡើយ។ សិទ្ធិក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះឆាប់រហ័សមិនស្ថិតនៅក្នុងនេះទេ។ សិទ្ធិក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយឥតពន្យារពេលក៏មិនរាប់បញ្ចូលដែរ។

២៦. មេធាវីការពារក្តីសូមសង្កត់ធ្ងន់ថា លោក ខៀវ សំផន ជាអ្នកពាក់ព័ន្ធមុនគេនឹងរយៈពេលនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី។ គាត់គ្មានប្រយោជន៍អ្វីទៅអូសបន្លាយពេលពេលវេលាទេ ផ្ទុយទៅវិញ គាត់រឹតតែចង់ឲ្យកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រព្រឹត្តទៅបានឆាប់រហ័សថែមទៀត។

២៧. លោក ខៀវ សំផន មិនមែនជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ ចំពោះការឃុំឃាំង និងការចោទប្រកាន់ នៅឆ្នាំ ២០០៧ ក្នុងអាយុ ៧៦ ឆ្នាំ និងទើបអាចប្តឹងសាទុក្ខបាន នៅឆ្នាំ២០១៩ ក្នុងអាយុ ៨៨ ឆ្នាំ ទេ។ គាត់មិនមែនជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ ចំពោះវិសាលភាពនៃដីកាបញ្ជូនរឿងឲ្យស៊ើបសួររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ចំពោះការស៊ើបអង្កេតតាមផ្លូវតុលាការរាប់ឆ្នាំ ចំពោះសេចក្តីសម្រេចស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់អង្គជំនុំជម្រះ និងចំពោះការរៀបចំការជំនុំជម្រះក្តីពីរដងលើរូបគាត់អស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំនោះទេ។ គាត់ក៏មិនមែនជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ ចំពោះការដាក់បញ្ចូលភស្តុតាងថ្មីយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ក្នុងពេលជំនុំជម្រះក្តីលើសំណុំរឿង ០០២/០២ ហើយគាត់ក៏មិនមែនជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ ចំពោះពេលវេលាដែលអង្គជំនុំជម្រះបានចំណាយលើការតាក់តែងសំអាងហេតុនៃសាលក្រមរាប់ពាន់ទំព័រនោះដែរ។

២៨. ថ្ងៃនេះ លោក ខៀវ សំផន មិនស្នើសុំអ្វីច្រើនទេ គឺត្រឹមតែអ្វីដែលចាំបាច់ប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីទទួលបានសិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខពិតប្រាកដ និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ប្រឆាំងនឹងការប្រកាសពិរុទ្ធភាព និងការផ្តន្ទាទោសយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើរូបគាត់។

---

[29] មាត្រា ១៤(៣)(គ)។

[30] មាត្រា ១៤(៣)(ខ)។

២៩. មិនមែនដោយសារតែតុលាការជួបប្រទះបញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុ ទើបធ្វើឲ្យបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់លោក ខៀវ សំផន ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ត្រូវតែ "ឆាប់រហ័ស" ឬឥតពន្យារពេលនោះទេ។ តុលាការកំពូលបានបញ្ជាក់ថា "ប្រសិនបើពុំមានថវិកាគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការធានានូវការជំនុំជម្រះដែលច្បាប់បានតម្រូវនោះទេ រាល់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៃ អ.វ.ត.ក ត្រូវតែបញ្ចប់ ហើយតុលាការត្រូវបិទទ្វារ"[31]។

៣០. ក្រៅពីនេះទៀត មិនមែនដោយសារតែលោក ខៀវ សំផន មានវ័យចាស់ជរា និង/ឬដោយសារតែគាត់ត្រូវបានផ្តន្ទាទោសម្តងរួចហើយ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ទើបបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់គាត់នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ត្រូវតែដាក់ឲ្យបាន "ឆាប់រហ័ស" ឬដោយឥតពន្យារពេលនោះទេ។ ប្រសិនបើការរៀបចំការជំនុំជម្រះក្តីលើកទីពីរ គ្រាន់តែមានគោលបំណងផ្តល់យុត្តិធម៌បង្គ្រប់កិច្ច គ្មានអ្វីត្រូវទើសទាល់នោះទេ។

៣១. លោក ខៀវ សំផន និងមេធាវីការពារក្តី សុទ្ធតែជាមនុស្ស។ លោក ខៀវ សំផន នៅតែត្រូវបានសន្មតថាគ្មានទោសនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២។ មេធាវីមិនមែនការពារក្តីឲ្យគាត់គ្រាន់តែ ដើម្បីបង្គ្រប់កិច្ចនោះទេ។ ប្រសិនបើមេធាវីការពារក្តីមិនទម្លាប់នឹងពេលវេលាខ្លី ខ្លួនមិនអាចទ្រាំទ្រនឹងកាលកំណត់មិនសមរម្យសម្រាប់ការដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីសាទុក្ខ ជាមួយនឹងមធ្យោបាយដែលមាននោះបានទេ។ មេធាវីការពារក្តីត្រូវការពេលវេលាសមស្រប សម្រាប់សរសេរសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត លោក ខៀវ សំផន មានសិទ្ធិតាមដាន និងរួមចំណែកដល់ការការពារខ្លួនរបស់គាត់ ដោយគិតគូរដល់វ័យចាស់ជរា និងការលំបាកពាក់ព័ន្ធ[32]។

II. <u>ចម្លើយតបទៅនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា</u>

---

[31] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៃសំណុំរឿង ០០២ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១៣ ឯកសារ **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៧៥។

[32] លិខិតប្រគល់សិទ្ធិធ្វើបណ្តឹងសាទុក្ខ (វិធាន១០៦(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង) ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **E465/4/1.2**, សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ លោក ខៀវ សំផន (សំណុំរឿង ០០២/០២) ចុះថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩ ឯកសារ **E465/4/1** កថាខណ្ឌ ៩។

៣២. ដើម្បីអាចផ្តោតលើសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួនបាន មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំពន្យារពេលឆ្លើយតបទៅនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ដែលត្រូវដាក់យ៉ាងយូរបំផុត ត្រឹមថ្ងៃទី ២០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩[33]។

៣៣. មាត្រា ៨.៣ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត ចែងថា ចម្លើយតបណាមួយទៅនឹងពាក្យសុំ ឬសារណា ត្រូវដាក់ក្នុងរយៈពេល ១០ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីពេលជូនដំណឹងអំពីឯកសារដែលភាគីត្រូវឆ្លើយតប។ វិធាន ៣៩(២) និងវិធាន ៣៩(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងផ្តល់នីតិសម្បទាដល់ចៅក្រមក្នុងការពន្យារពេលវេលាកំណត់[34]។

៣៤. យោងតាមយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការកំពូល ភាពស្មុគស្មាញនៃបញ្ហាដែលបានលើកឡើង និងបន្ទុកការងារ អាចជាមូលហេតុក្នុងការលើកពេលចាប់ផ្តើមកាលកំណត់សម្រាប់ចម្លើយតប និងការពន្យារពេលវេលាកំណត់[35]។ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ តុលាការកំពូលបានឯកភាពតាមសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីទាំងពីរក្រុម ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីពេលដាក់សារណារបស់ខ្លួន[36]។ តុលាការកំពូលបានពិចារណាទៅលើ "សារៈសំខាន់នៃសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ"[37] និងទទួលស្គាល់ថា ការកំណត់ពេល

---

[33] វិធាន ១០៧(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

[34] សូមមើលខាងលើ កថាខណ្ឌ ១២។

[35] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា សុំពន្យារពេលដើម្បីធ្វើសារណាតបទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់ជនជាប់ចោទ នួន ជា តាមវិធាន ១០៤(៤)(ឃ) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចុះថ្ងៃទី១៩ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ឯកសារ **E116/1/2/1** កថាខណ្ឌ ៦, សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហមេធាវីការពារក្តី ខៀវ សំផន សុំពន្យារពេលធ្វើការឆ្លើយតបទៅនឹងបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ទាក់ទងនឹងវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែវិច្ឆកា ឆ្នាំ២០១២ ឯកសារ **E163/5/1/2/1** កថាខណ្ឌ ៧, សេចក្តីសម្រេចលើសំណើបន្ទាន់របស់ អៀង សារី សុំដាក់បណ្តឹងសាទុក្ខតែជាភាសាអង់គ្លេសសិន ហើយអត្ថបទជាភាសាខ្មែរនឹងដាក់តាមក្រោយ ចុះថ្ងៃទី៣០ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៣ ឯកសារ **E254/3/1/1.2** កថាខណ្ឌ ៥។

[36] សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់មេធាវីការពារក្តីសុំបន្ថែមចំនួនទំព័រដើម្បីប្តឹងសាទុក្ខ និងបន្ថែមពេលវេលាដើម្បីដាក់សារណាតប ចុះថ្ងៃទី១១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៤ ឯកសារ **F13/2** ("សេចក្តីសម្រេច **F13/2**")។

[37] សេចក្តីសម្រេច **F13/2** កថាខណ្ឌ ១៣។

វេលា នៅក្នុងមាត្រា ៨.៣ នៃសេចក្តីណែនាំអនុវត្ត "នឹងតម្រូវឲ្យ នួន ជា និង ខៀវ សំផន បង្វែរការយកចិត្តទុកដាក់ចេញពីសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន"[38]។

៣៥. សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ប្រកាសអំពីការប្តឹងសាទុក្ខលើបញ្ហាអង្គច្បាប់ និងអង្គហេតុស្មុគស្មាញ និងខុសប្លែកពីគេ ដែលមិនធ្លាប់ត្រូវបានលើកឡើងទាល់តែសោះ នៅចំពោះមុខតុលាការកំពូល (ឬនៅចំពោះមុខតុលាការអន្តរជាតិផ្សេងទៀត)។ ខុសពីបញ្ហាច្បាប់សុទ្ធសាធ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាបានលើកឡើងនៅក្នុងបណ្តឹងសាទុក្ខលើសំណុំរឿង ០០២/០១ (ភាពអាចអនុវត្តបានចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក នូវទម្រង់ទីបីនៃសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម)[39] បញ្ហាអង្គច្បាប់ និងអង្គហេតុ ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាលើកឡើងនាពេលនេះ (ការរកឃើញឧក្រិដ្ឋកម្ម តាមរយៈអំពើអមនុស្សធម៌ផ្សេងទៀត លើជនរងគ្រោះនៃការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំដែលត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំឲ្យរួមភេទ) មិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃសេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងសេចក្តីសម្រេចជាច្រើន នៅដំណាក់កាលស៊ើបសួរ និងជំនុំជម្រះក្តីនោះទេ។

៣៦. ម្យ៉ាងវិញទៀត ដោយហេតុថា លោក ខៀវ សំផន មិនត្រូវបានផ្តន្ទាទោសពីបទនេះ ច្បាស់ណាស់ថាពេលសរសេរសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ ដែលមានទំហំធំលើសសហព្រះរាជអាជ្ញា មេធាវីការពារក្តីនឹងមិនលើកឡើងអំពីច្បាប់ជាធរមាន និងភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហានេះទេ។

៣៧. ទោះបីជាសហព្រះរាជអាជ្ញាដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខ មុន ឬនៅថ្ងៃទី២០ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៩ ក៏ដោយ ក៏មេធាវីការពារក្តីនឹងកំពុងតែសរសេរសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន ហើយត្រូវផ្តោតលើការសរសេរនោះ។ ដូច្នេះ វាប្រហែលជាមិនអត់ប្រយោជន៍ទេក្នុងការរម្លឹកថា បញ្ហាប្រឈមសម្រាប់លោក ខៀវ សំផន ក្នុងការប្តឹងសាទុក្ខប្រឆាំងនឹងការប្រកាសពិរុទ្ធភាព និងការផ្តន្ទាទោសលើរូបគាត់ មានទំហំធំជាងសហព្រះរាជអាជ្ញាឆ្ងាយណាស់។

៣៨. ហេតុដូច្នេះ មេធាវីការពារក្តីគួរត្រូវអនុញ្ញាតឲ្យដាក់ចម្លើយតបទៅនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងរយៈពេល ៤០ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីពេលដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន។

---

[38] សេចក្តីសម្រេច **F13/2** កថាខណ្ឌ ១២។

[39] សេចក្តីសម្រេច **F13/2** កថាខណ្ឌ ១១។

III. **លទ្ធភាពបើកកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការ**

៣៩. យោងតាមវិធាន ៧៩(៧) និងវិធាន ១០៤ ស្ទួន នៃវិធានផ្ទៃក្នុង តុលាការកំពូលអាចសម្រេចធ្វើការប្រជុំរៀបចំសវនាការជាអសាធារណៈ ឬជាសាធារណៈ ក្នុងគោលបំណង "អនុញ្ញាតឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរមតិយោបល់គ្នារវាងភាគីទាំងឡាយ ដើម្បីសម្របសម្រួលការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការធ្វើសវនាការ (...) និងពិនិត្យឡើងវិញនូវរឿងក្តី ដោយអនុញ្ញាតឲ្យជនជាប់ចោទលើកឡើងនូវបញ្ហាទាំងឡាយទាក់ទងនឹងរឿងក្តីនោះ រួមទាំងស្ថានភាពរូបកាយ និងស្មារតី"។

៤០. ប្រសិនបើតុលាការកំពូលគ្រោងផ្តល់ពេលវេលាតិចជាងការស្នើសុំក្នុងសំណើនេះ តុលាការកំពូលត្រូវគ្រោងបើកកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការ ជាសាធារណៈ។ កិច្ចប្រជុំនេះនឹងអាចធ្វើឲ្យនីតិវិធីបណ្តឹងសាទុក្ខមានលក្ខណៈសមរម្យ និងជាក់ស្តែងជាងមុន។ ជាពិសេស តុលាការកំពូលអាចកោះហៅតំណាងមកពីការិយាល័យរដ្ឋបាល និងអង្គភាពបកប្រែភាសា ឲ្យចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំនេះផងដែរ។ ករណីនេះអាចជួយឲ្យតុលាការកំពូលដឹងថា មេធាវីការពារក្តីពិតជាជួបប្រទះនឹងឧបសគ្គជាក់ស្តែងប្រាកដមែន ប្រសិនបើតុលាការកំពូលមិនជឿលើការលើកឡើងរបស់មេធាវីការពារក្តី។

៤១. **អាស្រ័យហេតុនេះ** មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំតុលាការកំពូលមេត្តា៖
- **អនុញ្ញាត**ឲ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខកម្រាស់ ៩៥០ ទំព័រ ជាភាសាបារាំងតែមួយជាមុនសិន ក្នុងរយៈពេល ១០,៥ ខែ គិតចាប់ពីពេលដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងអំពីបណ្តឹងសាទុក្ខ និងដាក់សំណៅបកប្រែជាភាសាខ្មែរតាមក្រោយឲ្យបានឆាប់បំផុត
- **អនុញ្ញាត**ឲ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់ចម្លើយតប ទៅនឹងសារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងរយៈពេល ៤០ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីពេលដាក់សារណាបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់ខ្លួន
- *ជាសំណើបន្ទាប់បន្សំ* **គ្រោង**បើកកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការ ជាសាធារណៈ។

	មេធាវី គង់ សំអុន មេធាវី Anta GUISSÉ	រាជធានីភ្នំពេញ ទីក្រុងប៉ារីស	